

รายงานผลการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ
แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ตามโครงการ
IFTE (INNOVATION FOR THAI EDUCATION)

การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย
นวัตกรรม SIRA MODEL

นางกรรณิภา การัมย์
ผู้อำนวยการโรงเรียน

โรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๓
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นตามโครงการ Innovation For Thai Education (IFTE) ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๖๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนตามความสนใจ ผ่านนวัตกรรม SIRA Model ซึ่งเป็นแนวทางที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นหาตนเอง เรียนรู้จากความสนใจ ฝึกฝนในบริบทจริง และประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องการดำเนินงานภายใต้โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอน นักเรียน และชุมชน ตลอดจนหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

ผู้จัดทำขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินโครงการจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ เพื่อการปรับปรุงรายงานฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้จัดทำยินดีน้อมรับด้วยความขอบคุณอย่างยิ่ง

นางกรรณิกา ภาเข้ม

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
องค์ประกอบที่ ๑ ด้านความสำคัญของรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	
๑. ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา	๖
๓. กรอบแนวคิดในการพัฒนา	๗
๔. ประโยชน์/ความสำคัญ	๑๔
องค์ประกอบที่ ๒ ด้านกระบวนการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	
๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา	๑๔
๒. หลักการ ทฤษฎี แนวคิดการพัฒนา	๑๕
๓. การออกแบบแนวทางการพัฒนา	๒๗
๔. การมีส่วนร่วมในการพัฒนา	๒๘
๕. การนำไปใช้	๒๘
๖. การประเมินและการปรับปรุง	๒๘
องค์ประกอบที่ ๓ ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา	
๑. ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา	๓๐
๒. ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน	๓๘
๓. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	๔๓
๔. การขยายผล	๔๕
บรรณานุกรม	

รายงานผลการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ/แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา
ตามโครงการ IFTE (Innovation For Thai Education)
ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๖๘
เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model

ชื่อนวัตกรรม : การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model

ชื่อผู้เสนอผลงาน : นางกรรณิกา ภาเข็ม

ระดับการศึกษา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หน่วยงาน : โรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เลย เขต ๓ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ : ๒๐๘ หมู่ ๔ ตำบล กกสะทอน อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัด เลย ๔๒๑๒๐

โทรศัพท์เคลื่อนที่ : ๐๙-๖๖๖๑-๖๙๗-๐

E-mail : Phakem๔๙@gmail.com

องค์ประกอบที่ ๑ ด้านความสำคัญของรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา
ของสถานศึกษา

๑. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑” โดยมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนา ศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ทักษะ อาชีพ ทักษะชีวิตทักษะการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน รวมทั้ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ และกำหนดให้ผู้เรียน ต้องมี ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ รวมถึงการ พัฒนาครูผู้สอนในทุกระดับและประเภทการศึกษาให้เป็นครูที่มีคุณธรรม มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ,๒๕๖๐:๑๐๙)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ขับเคลื่อนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ทักษะ และ คุณลักษณะ สำหรับใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อน เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในระดับ ประถมศึกษา และเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนทั่วไปได้มี แบบอย่างในการปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยจำแนกเอกสารเป็นรายเรื่องดังนี้ ๑.) อ่านออก เขียนได้ อ่าน คล่อง เขียนคล่อง ๒.) คิดเลขเป็น คิดเลขคล่อง ๓.) มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน มีทักษะการคิดขั้นสูง ๔.) ทักษะชีวิต ๕.) ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย ใช้ภาษาต่างประเทศ ๖.) แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

แสวงหา ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา ๗.) ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ๘.) ใฝ่ดี ใฝ่เรียนรู้และ ๙.) อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการศึกษา และการทำงาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดทักษะ เป็นสมรรถนะสำคัญ ที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้ ความรู้สึกรู้คิด ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ป้องกันตัวเองในภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้นเพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีแนวทางในการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและองค์ประกอบทักษะชีวิตที่องค์การอนามัยโลกกำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดความหมายและองค์ประกอบทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อม สำหรับการปรับตัวในอนาคต โดยมีองค์ประกอบของทักษะชีวิต ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความสามารถ ความถนัด จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีเป้าหมายในชีวิตรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การรู้จักแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา ประเมินปัญหาและสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถหาทางเลือก และตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์

๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

๔.) การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น หมายถึง การใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกรู้คิดของตนเอง ได้รับความรู้สึกรู้คิดและความต้องการของผู้อื่น เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๑ : ๑)

จากความสำเร็จของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียน และจากแนวความคิดที่ว่า ความรู้อย่างเดียวอาจไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จึงจำเป็นต้องมีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต โรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งอยู่บ้านหมากแข้ง หมู่ที่ ๔ ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวน ๑๑๙ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑๘ คน เป็นโรงเรียนในพื้นที่สูงห่างไกล ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคมในอนาคตจึงพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนตามความสนใจเนื่องจากทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีจุดมุ่งหมายโดยตรงในการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำงานได้ดีในศตวรรษที่ ๒๑ สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องสอนทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้กับผู้เรียนโรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง จากการวิเคราะห์บริบทสำรวจปัญหาการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่าต้องการสร้างและ

พัฒนาภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันเพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคตดังนี้

- ๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
- ๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- ๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
- ๔.) การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นและ
- ๕.) ทักษะอาชีพ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องนำทักษะชีวิตและทักษะอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและในอนาคต นำพาตนเองได้เรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง กระตือรือร้นใฝ่รู้ เป็นผู้สร้าง มุ่งความเป็นเลิศ ดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี เคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์เพื่อพัฒนาสังคมที่ดี

จากเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนเย็นศิริระบ้านหมากแข้ง จึงได้ออกแบบรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยวัตรกรรม SIRA Model เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเย็นศิริระบ้านหมากแข้ง เกิดการเรียนรู้สู่การลงมือปฏิบัติ พัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดปลอดภัย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ผลการวิเคราะห์ SWOT

โรงเรียนเย็นศิริระบ้านหมากแข้งได้มีการการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา โดยใช้หลักการ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพขององค์กร ณ ปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำไปวิเคราะห์และหาวิธีพัฒนาหรือแก้ไขกับปัญหาที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย ๆ ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร (Internal origin) และปัจจัยภายนอกองค์กร (External origin)

SWOT สามารถแบ่งออกเป็น ๔ ข้อได้ดังนี้

- Strengths คือ จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบของเรา
- Weaknesses คือ จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบของเรา
- Opportunities คือ โอกาสที่จะสามารถดำเนินการได้ คือ โอกาสที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้
- Threats คือ ความเสี่ยง, ภัยคุกคาม, ข้อจำกัด หรืออุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการดำเนินการขององค์กร

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ	๑. งบประมาณในการบริหารจัดการมีอย่างจำกัด
๒. บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม และมีความสามัคคี รู้จักนักเรียนรายบุคคล	๒. เครื่องมือในการดำเนินงานแต่ละชุมชนไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินกิจกรรม
๓. มีบริบทพื้นที่ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	
๔. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	
๕. ขอบเขตการทำงานมีความชัดเจน	
๖. ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายมีความเข้มแข็ง ให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี	

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<p>๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการฝึกฝน และพัฒนาตนเองในด้านทักษะชีวิตและทักษะการทำงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>๒. มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายวิทยากรภายนอก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนต่างๆ</p> <p>๓. นักเรียน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และ ร่วมกันแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานหรือกิจกรรม อย่างเหมาะสม</p> <p>๔. ได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุน จากผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี</p>	<p>๑. ความต่อเนื่องของการดำเนินงานหรือกิจกรรม</p>

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การดำเนินชีวิตของนักเรียนเป็นแบบชนบท เรียบง่าย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความเป็นอยู่โดยการพึ่งพาตนเองและดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง เช่น การปลูก ข้าวโพด ปลูกขิง เสาวรส ผลไม้ และปลูกผักในโรงเรือน เป็นต้น จากการเยี่ยมบ้านนักเรียนและสนทนาสอบถามผู้ปกครองนักเรียนพบว่า นักเรียน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ขาดทักษะทางสังคม ขาดวินัยและ ความรับผิดชอบ ขาดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะอาชีพที่จะต่อยอดในการดำเนินชีวิตที่สูงขึ้น และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ที่ผู้เรียนมีผลการเรียนระดับ ๓ ขึ้นไป ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ดังนี้

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๗	๑๖	๑๕	๑๔
ภาษาไทย	๖	๕	๕	๑๐	๑๕	๘	๘	๘	๔
คณิตศาสตร์	๖	๕	๔	๔	๑๓	๙	๑๑	๑๐	๗
วิทยาศาสตร์	๖	๕	๕	๖	๑๐	๙	๙	๑๐	๗
สังคมศึกษาฯ	๖	๔	๕	๙	๑๕	๕	๙	๙	๙
ประวัติศาสตร์	๖	๕	๕	๑๐	๑๕	๗	๙	๑๑	๑๐
สุขศึกษาฯ	๖	๕	๕	๑๑	๑๕	๑๐	๑๒	๑๐	๘
ศิลปะ	๖	๕	๕	๙	๑๕	๘	๑๐	๙	๑๐
การงานอาชีพ	๖	๕	๕	๔	๑๒	๑๐	๕	๘	๘
ภาษาต่างประเทศ	๑๐๐	๘๑.๔๘	๙๗.๗๗	๖๘.๕๑	๙๒.๕๙	๔๗.๐๕	๕๖.๙๔	๖๓.๗๐	๕๗.๑๔
รวมเฉลี่ย	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๗	๑๖	๑๕	๑๔

ภาพที่ ๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๗	๑๖	๑๕	๑๔
๑. ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
๒. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
รวมเฉลี่ย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๙๔.๑๒	๗๕.๐๐	๗๓.๓๔	๗๑.๔๓

ภาพที่ ๒ ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๖	๖	๕	๑๒	๑๕	๑๗	๑๖	๑๕	๑๔
๑. ความสามารถด้านการสื่อสาร	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
๒. ความสามารถด้านการคิด	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
รวม	๖	๕	๗	๑๒	๑๕	๑๖	๑๒	๑๑	๑๐
เฉลี่ย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๙๔.๑๒	๗๕.๐๐	๗๓.๓๔	๗๑.๔๓

ภาพที่ ๓ ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๖

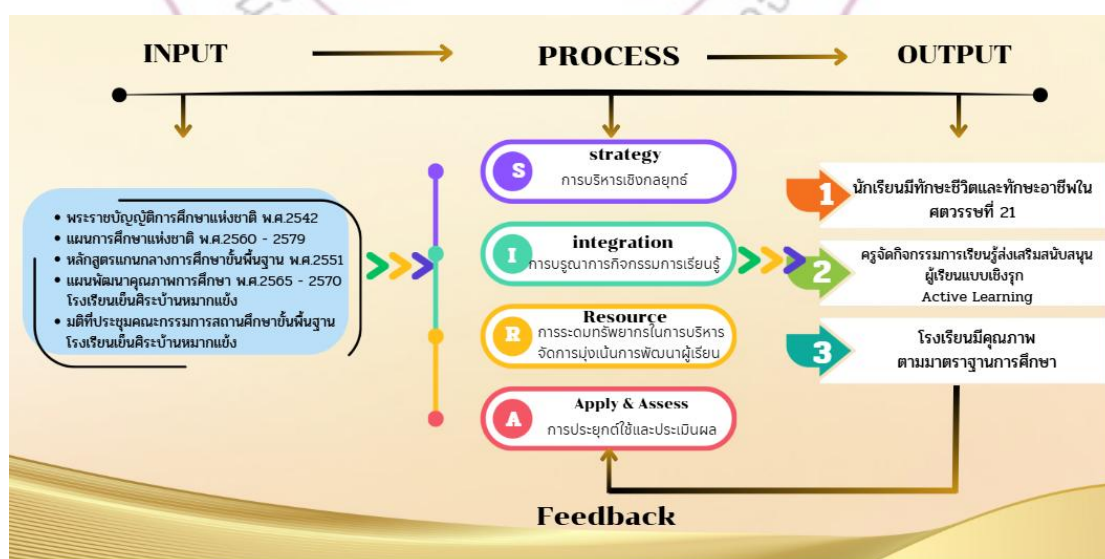
จากผลการประเมินด้านต่างๆ ประกอบกับปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง การพัฒนาผู้เรียน ทางโรงเรียนจึงได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม การพัฒนาทักษะ ชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นไปตาม ธรรมชาติและ เพิ่มศักยภาพของนักเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ผ่านการเรียนรู้ใน ชุมชนและกิจกรรมต่างๆ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

ผู้บริหารโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้งได้ดำเนินการวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ร่วมกับคณะครูและบุคลากรของโรงเรียนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนโดยมี การประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อพัฒนานวัตกรรมในด้านการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด โดยกำหนดให้มีแผนงาน โครงการและกิจกรรมกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ ของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อให้บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีการมี ๔ องค์ประกอบสำคัญ คือ

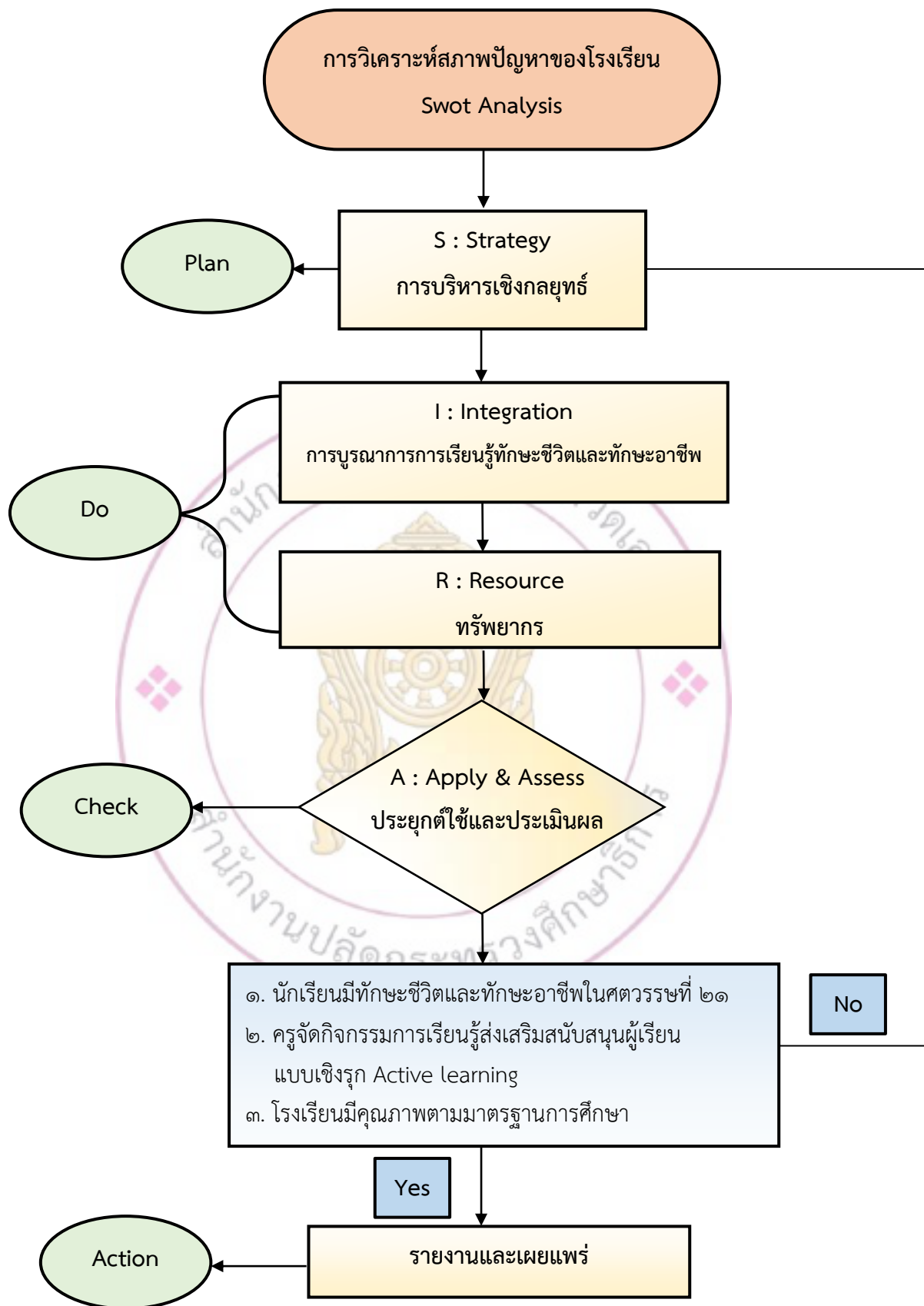
๑. Input (ข้อมูล)
๒. Process (กระบวนการ)
๓. Output (ผลลัพธ์)
๔. Feedback (การตรวจผลย้อนกลับ)

และใช้วงจรบริหารงานคุณภาพประกอบไปด้วย PDCA ๔ ขั้นตอน เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการ ทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะ อาชีพตามความสนใจของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โดยสรุปตามขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ ๔ นวัตกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย SIRA Model

๓.กรอบแนวคิดในการพัฒนา

ภาพที่ ๕ Flow Chart การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model

๑. **ขั้นวางแผน(Plan) : S : strategy : การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)** ผู้บริหารและคณะครูทุกคนร่วมประชุมมีการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกโรงเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis) กำหนดทิศทางของโรงเรียนภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ จัดทำแผนกลยุทธ์ ๖ ขั้นตอนสำคัญคือ ๑) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ๒) การกำหนดแผนกลยุทธ์ ๓) การจัดทำแผนกลยุทธ์ ๔) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ๕) การสื่อสารและการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติและกำกับดูแลและ ๖) การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน

ภาพที่ ๖ - ๗ ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันประชุมวางแผนกลยุทธ์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและบุคลากรภายนอกสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis)

๒. **ขั้นปฏิบัติ (Do) : I : integration : การบูรณาการการเรียนรู้ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ** ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน ชุมนุมที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกเองตามความถนัด การบูรณาการทักษะ ๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมแนะแนว ชุมนุมเสมารักษ์ กิจกรรมสภานักเรียน ๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านกิจกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน Active learning โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Best Learning) ใช้เกมเป็นฐาน (Game Best Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Best Learning) และการใช้ชุมชนเป็นฐาน (community Best Learning) ชุมนุมอ่านออกเขียนได้ ชุมนุม Pisa ๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ชุมนุมกีฬา ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ๔. การสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น กิจกรรมจิตอาสา ชุมนุมมัคคุเทศก์น้อย กิจกรรมวันสำคัญสัมพันธ์ชุมชน บ้านวัด ๕.) ทักษะอาชีพ ผ่านกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงฐานการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การปลูกผักในโรงเรือน การปลูกผักอินทรีย์ เลี้ยงปลา กบ ยางพารา และโครงงานอาชีพ แปรรูปอาหาร ตลาดนัดอาชีพ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น การทอผ้าพื้นเมือง การปลูกผักอินทรีย์ แปรงการปลูกไม้ผลผสมผสาน บูรณาการความรู้หลากหลายศาสตร์ เช่น STEM, อาชีพในท้องถิ่น, เทคโนโลยี, soft skills เป็นต้น

ภาพที่ ๑๔ - ๑๕ การจัดกิจกรรมชุมนุมเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการอาชีพด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ภาพที่ ๑๖ - ๑๗ การจัดกิจกรรมชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

R : Resource : ทรัพยากร มีภาระตมทรัพยากร ในการบริหารจัดการมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพโดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Child Centered ตามความต้องการของผู้เรียนโดยมีการระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้ปกครอง ภาครัฐเช่น ทหาร เกษตรอำเภอ ประมง ตำรวจ วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตูป คือ ภาคเอกชน เช่น ชุมชน ชมรมต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้ความสำคัญต่อเสียงหรือความคิดเห็นของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถตามศักยภาพและตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ถาวร และผู้เรียนมีพัฒนาการตามที่ต้องการ

ภาพที่ ๑๘-๑๙ การอบรมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้กับชุมชนเสมารักษ์และนักเรียน ในโครงการครูแดร์ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) ร่วมกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอด่านซ้าย

ภาพที่ ๒๐ - ๒๑ การจัดกิจกรรมกีฬาต่อต้านยาเสพติด ปีการศึกษา ๒๕๖๗ (กิจกรรมการแข่งขันกีฬา
สกีภายใน “ปูลูเกม” ครั้งที่ ๒๘) ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง

๓. **ขั้นตรวจสอบ (Check) :** ผู้บริหารและคณะครูที่ได้รับบทบาทในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน การจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง นิเทศการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ มีการติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระยะ โดยการนิเทศติดตามอย่างน้อย ๒ ครั้งต่อภาคเรียน และสรุปผลการจัดการเรียนการสอนรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ

A : Apply & Assess (ประยุกต์ใช้และประเมินผล) ประยุกต์ใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้ และประเมินผลลัพธ์อย่างต่อเนื่องการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning: โครงการ (PBL), สถานการณ์จริง, Workshop, การประเมินผ่านแฟ้มสะสมงาน, การนำเสนอผลงาน, การประเมินตนเอง, peer assessment ชิ้นงาน

ภาพที่ ๒๒ - ๒๓ การนิเทศติดตาม เพื่อตรวจสอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ SIRA Model

๔. **ขั้นปรับปรุง (Act)** นำข้อมูลที่ได้รับจากการรายงานผลการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม มาวิเคราะห์ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางใน

การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

 ที่ ศธ ๐๔๒๒๗.๑๐๖/๖๑๔ โรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง ตำบลก่งละดอน อําเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ๔๒๑๒๐ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘	แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ข้าพเจ้า..... ตำแหน่ง..... โรงเรียน.....สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต..... อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ นางกรรณิกา ภาเชิม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง เรื่อง "การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model" ลงชื่อ.....ผู้รับ (.....) ตำแหน่ง.....
เรื่อง ขอมเผยแพร่ผลงานนวัตกรรม เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน..... สิ่งส่งมาด้วย ๑. นวัตกรรม จำนวน ๑ ชุด ๒. แบบตอบรับ จำนวน ๑ ฉบับ ด้วย นางกรรณิกา ภาเชิม ผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๓ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ "การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model" โรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายใต้โครงการ Innovation For Thai Education (FTE) ขอมเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในโรงเรียนของท่านเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและความอนุเคราะห์ตอบแบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานนวัตกรรม จึงเรียนเพื่อโปรดทราบและพิจารณา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความนับถือ (นางกรรณิกา ภาเชิม) ผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง โรงเรียนเอ็นเควีบ้านนาแกแจ้ง โทร. ๐๘๒๖-๖๖๑-๖๓๖๑๐ (ผอ.กรรณิกา) E-Mail: schvsnrsg@gmail.com	

ภาพที่ ๒๔ - ๒๕ การเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย SIRA Model ทั้งองค์กรภายใน และองค์กรภายนอกสถานศึกษา

ขอบเขตการดำเนินการ

เชิงปริมาณ

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ๑ - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เกิดการเรียนรู้ด้านพัฒนาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

๒. คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้รับผิดชอบ นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความสนใจของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model ไปพัฒนาและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่

๓. โรงเรียนมีคำร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงกว่าหรือเท่ากับค่าเป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๑ รายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ และมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๒. ครูผู้สอนดำเนินการพัฒนาและออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. โรงเรียนพัฒนารูปแบบทางการบริหารจัดการ เพื่อขยายผลสู่เครือข่ายทางการศึกษาเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

กิจกรรมดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
<p>วางแผน (P)</p> <p>๑. ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (SWOT Analysis) กำหนดทิศทางของโรงเรียนภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ จัดทำแผนกลยุทธ์ ๖ ขั้นตอนสำคัญ คือ</p> <p>๑) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ๒) การกำหนดแผนกลยุทธ์ ๓) การจัดทำแผนกลยุทธ์ ๔) การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาวพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ๕) การสื่อสารและการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติและกำกับดูแลและ ๖) การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน</p>	พฤษภาคม ๒๕๖๗	ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง
<p>การดำเนินงานตามแผน (D)</p> <p>การบูรณาการการเรียนรู้ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ของทุกภาคส่วน ดังนี้</p> <p>การบูรณาการทักษะชีวิต</p> <p>๑. ชุมนุมกีฬา ๒. ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ๓. ชุมนุมมัคคุเทศก์น้อย ๔. ชุมนุมอ่านออกเขียนได้ ๕. ชุมนุม Pisa ๖. ชุมนุมพี่ช่วยน้องอ่านออกเขียนได้ ๗. ชุมนุมเสมารักษ์</p>	พฤษภาคม ๒๕๖๗ – มีนาคม ๒๕๖๘	คณะครูโรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
การบูรณาการทักษะอาชีพ ๑. ชุมนุมเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการอาชีพ		
การติดตาม/ตรวจสอบ (C) การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล	พฤษภาคม ๒๕๖๗ – มีนาคม ๒๕๖๘	ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมาก แข้ง
การประเมิน/รายงานผล (A) ๑. สร้างเครื่องมือการประเมิน ต่างๆ ตามเป้าหมาย ๒. ประเมินผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและภาคีเครือข่าย ตามเครื่อง มือที่สร้าง ๓. สรุปและจัดทำรายงานผล การ ดำเนินงาน	มีนาคม ๒๕๖๘ มีนาคม ๒๕๖๘ มีนาคม ๒๕๖๘	ครูผู้รับผิดชอบชุมนุม ครูผู้รับผิดชอบชุมนุม ครูผู้รับผิดชอบชุมนุม

๔. ประโยชน์/ความสำคัญ

๑. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ๑ – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เป็นผู้มีความพร้อมในศตวรรษที่ ๒๑
๒. โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง มีรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model
๓. โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง มีเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่ ๒ ด้านกระบวนการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

วัตถุประสงค์

๑. สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง
๒. ใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความสนใจของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง

๑.๑.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑) นักเรียน และครูผู้สอน ร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง
- ๒) นักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพผ่านกิจกรรมนักเรียนและชุมนุม

๓) นักเรียนร้อยละ ๙๐ ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในระดับดีเยี่ยม

๑.๑.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

๒) นักเรียนเกิดทักษะการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

๒. หลักการทฤษฎี แนวคิดการพัฒนา

โรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้งได้ศึกษาแนวคิดในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต

๒.๑.๑ ความหมายของทักษะชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๑: ๑) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคม ปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

วิระญา กิจรัตน์ (๒๕๖๐ : ๑๑) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะชีวิตว่า หมายถึง ความสามารถ ของบุคคลในการปรับตัวและเลือกแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้สามารถเผชิญ ปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับในอนาคตได้อย่าง มี ประสิทธิภาพ

พัฒน์พงศ์ ตันเจริญ (๒๕๖๒ : ๒๗) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทักษะชีวิตว่า หมายถึง พฤติกรรม ที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลที่จะคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนิน ชีวิต ประกอบด้วย ทักษะด้านสังคม ทักษะด้านการคิด และทักษะด้านการเผชิญทางอารมณ์ เพื่อให้ ตนเองสามารถดำเนิน ชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีความจำเป็นสำหรับการ ดำรงชีวิตในสังคมในปัจจุบัน และเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว รวมทั้งเป็นความสามารถ ในการปรับตัวและเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีพฤติกรรม ที่ถูกต้องจัดการกับสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถมีชีวิต อยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข หรือสามารถแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญได้ เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

๒.๑.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ชวลวิทย์ จินดา (๒๕๖๐: ๒๑) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ว่าผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ คือ Albert Bandura โดยเน้นที่รูปแบบการเรียนรู้ทางสังคมและ ความคิด (Cognition-social Learning Theory) แบนดูรามีความเชื่อว่า เด็กเรียนรู้ ในการแสดง พฤติกรรมโดยผ่านการสังเกตและจากการสังเกต อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมจะถูกเสริมแรง หรือ ปรับเปลี่ยนโดยผลของการกระทำหรือการตอบสนองของบุคคลอื่น ๆ ต่อพฤติกรรมของตนเอง เด็กมี การเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมโดยผ่านการสังเกตและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าแค่ผ่านการพูด หรือการสั่งสอน โดยผู้เรียน จะเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกต พฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการณ์ตอบสนองและปฏิกิริยา ต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อม ของตัวแบบ ผลการกระทำ คำบอกเล่า และความน่าเชื่อถือของ ตัวแบบได้ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ของการเลียนแบบของเด็ก ประกอบด้วย ๔ กระบวนการ คือ

๑.) กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กได้สังเกต ตัวแบบ และตัวแบบนั้นดึงดูดให้เด็กสนใจที่จะเลียนแบบ ควรเป็นพฤติกรรมง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน ง่ายต่อการเอาใจใส่ของเด็กที่เกิดการเลียนแบบและเกิดการเรียนรู้

๒.) กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกรหัส เป็นความจำ การที่เด็กจะต้องมีความแม่นยำในการบันทึกสิ่งที่ได้เห็นหรือได้ยินเก็บเป็นความจำ ทั้งนี้ เด็กดึงข้อมูล ที่ได้จากตัวแบบออกมาใช้กระทำตามโอกาสที่เหมาะสม เด็กที่มีอายุมากกว่าจะเรียนรู้จากการสังเกต การณ์กระทำที่ฉลาดของบุคคลอื่น ๆ ได้มากกว่า โดยประมวลไว้ในลักษณะของภาพพจน์ (Imaginal Coding) และในลักษณะของภาษา (Verbal Coding) และเด็กโตขึ้นนำ ประสบการณ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงและต่อมาจะการเรียนรู้มีเทคนิคที่นำมาช่วยเหลือความจำ คือ การท่องจำ การทบทวน หรือการฝึกหัด และการรวบรวมสิ่งที่เกี่ยวข้องกันในเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้เขาได้เก็บ สะสมความรู้ไว้ในระดับซึ่งสามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ

๓.) กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการกระทำ คือ การที่เด็กเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้จากตัวแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ เด็กจะต้องแสดงพฤติกรรมได้จากการเรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหวออกมาเป็นการกระทำออกมาในรูปของการใช้กล้ามเนื้อความรู้สึกด้วยการกระทำครั้งแรกไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลองทำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ แล้วเขาก็จะได้รับทราบผลของการกระทำจากประสบการณ์เหล่านั้น เพื่อนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ยังไม่เข้ารูปร่างเรียบร้อย สิ่งนี้จะทำให้เกิดพัฒนาการ ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กที่มีอายุมากกว่าจะมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงและ สามารถควบคุมได้ดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า

๔.) กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็ก เพื่อแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง โดยเด็กเกิดการเรียนรู้จากการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวแบบที่จะมาจากบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง จากการเลียนแบบตัวแบบที่มาจากบุคคลที่เป็นเพศเดียวกับเด็กมากกว่าจะเป็นเพศตรงข้ามกัน จากการเลียนแบบตัวแบบที่เป็นรางวัล เช่น เงิน ชื่อเสียง สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จากพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกลงโทษ มีแนวโน้ม ที่จะไม่ถูก นำมาเลียนแบบ และจากการที่เด็กได้รับอิทธิพลจากตัวแบบที่มีความคล้ายคลึงกับเด็ก ได้แก่ อายุ หรือ สถานภาพทางสังคม

๒.๑.๓ องค์ประกอบของทักษะชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๑: ๖-๘) ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ ๔ องค์ประกอบ พร้อมทั้งพฤติกรรมที่คาดหวังและตัวชี้วัดทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความสามารถ ความถนัด จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีเป้าหมายในชีวิตรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การรู้จักแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา ประเมินปัญหาและสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถหาทางเลือก และตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี้ยงและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

๔.) การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น หมายถึง การใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น เข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ และการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

๒.๑.๔ ความสำคัญของทักษะชีวิต

สุดารัตน์ พิมลรัตน์กานต์ (๒๕๕๕: ๑๔-๑๖) กล่าวว่า ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อบุคคล ครอบครัว ประเทศ และสังคมโลก เนื่องจากทักษะชีวิตมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาในระดับบุคคล ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของประชากรโดยรวม ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อ การแก้ปัญหา ดังต่อไปนี้

๑) ปัญหาสุขภาพจิต เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในสังคม ย่อมส่งผลต่อบุคคล ถ้าบุคคลมีทักษะชีวิตย่อมเข้าใจปัญหา รู้เท่าทันปัญหา และสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยหลักเหตุผล จนสามารถแก้ปัญหาได้คล่อง

๒) ปัญหายาเสพติด ใช้ทักษะชีวิตเพื่อหลีกเลี่ยงและปกป้องตนเอง และครอบครัว จาก การแพร่ระบาดของยาเสพติด

๓) ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะชีวิตจะช่วยให้บุคคลมีความเข้าใจเรื่องเพศสัมพันธ์ และ รู้ว่าจะป้องกัน หลีกเลี้ยงและหาทางออกให้กับตนเองได้อย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา การมีเพศสัมพันธ์

๔) ปัญหาการทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ซึ่งเกิดจากการใช้อารมณ์ ความรู้สึกมากกว่าการใช้เหตุผล ทำให้ขาดความยั้งคิดในการกระทำใด ๆ ซึ่งผู้ที่มีทักษะชีวิตสามารถนำหลักการแห่งเหตุผลมาตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

๕) ปัญหาครอบครัว ทักษะชีวิตจะช่วยให้เยาวชนมีความเข้าใจและมีแนวทางที่ดี ให้กับตนเองได้แม้ว่าครอบครัวจะไม่สมบูรณ์ก็ตาม

๖) ปัญหาสังคม ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง และระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งผลต่อทัศนคติ การคิดการตัดสินใจ และการแสดงออก หรือพฤติกรรมของบุคคล ถ้าเยาวชนไม่มีทักษะชีวิต ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเอง ไปในทางที่เหมาะสม อาจแสดงออกหรือกระทำการที่เป็นปัญหาของสังคม ทักษะชีวิตจึงมีความสำคัญ ต่อเยาวชนในการคิดเลือกแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับตัวเอง

๗.) ปัญหาการพัฒนาตนเอง เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะชีวิต จะช่วยให้เยาวชนรู้จักตนเอง รู้ความต้องการและความสามารถที่แท้จริงของตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องและสำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง

๘.) ปัญหาสุขภาพร่างกาย เพราะเยาวชนเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดความกังวล ทักษะชีวิตจะช่วยให้เยาวชนเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของร่างกายและความต้องการของจิตใจควบคุมกัน สามารถปรับตัวและดูแลสุขภาพตัวเองในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย

ขนิษฐา สุขทวี (๒๕๖๒: ๓๙-๔๐) กล่าวว่า ในกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และความเจริญก้าวหน้าในคุณภาพชีวิตนั้น ทักษะชีวิตจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ได้จำแนกไว้ ๓ ประการ ดังนี้

๑.) ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เกิดปัญหาทางพฤติกรรม ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ส่วนใหญ่พบว่ามักเกิดขึ้นกับวัยรุ่น แนวโน้มปัญหา ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพใจ โดยปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การใช้สารเสพติด การฆ่าตัวตาย การติดชื้อเฮดส์ และการกระทำความผิด จากปัญหาที่กล่าวมานั้น หากเด็กและเยาวชนได้รับการดูแลป้องกันปัญหาเหล่านี้ ก็จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อตนเองและประเทศชาติได้ การดูแล ปัญหาได้ในเบื้องต้นและการวางรากฐานที่ดีต่อชีวิตไว้นั้น คือ ทักษะชีวิต เพราะทักษะชีวิต จะทำให้ เยาวชนเหล่านี้สามารถเรียนรู้และปรับตัว เพื่อเผชิญปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อที่จะ แก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.) ความสำคัญต่อสังคม ด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกันยากเป็นเหตุให้นามาสู่ปัญหาความขัดแย้ง ไม่พอใจกับความ ขัดแย้ง นี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะการประกอบกิจการต่าง ๆ เราจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน อีกทั้งลักษณะพฤติกรรมของผู้อื่นในสังคมรอบข้าง ส่งผลต่อความรู้สึกและการกระทำของเรา เช่นกัน ดังนั้นหากเราดำเนินชีวิตอย่างมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก็ย่อมเกิดความสุข ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะชีวิตจึงเป็นการเสริมสร้างให้แต่ละบุคคลอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.) ความสำคัญต่อการศึกษา การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเน้น แต่คุณภาพเนื้อหาทางวิชาการเฉพาะศาสตร์เท่านั้น แต่การจัดการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้เกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต ในสภาพเหตุการณ์ปัจจุบันและปัญหาสังคม โดยบูรณาการสอดแทรกข้อคิด ความรู้ ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจสภาพการณ์จริงของสังคมไม่ใช่คนที่มีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด เพราะไม่สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้ ดังนั้น การจัดการศึกษาในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะ ต้องบูรณาการความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพ เข้าไปในรายวิชาทุกวิชา ทุกคาบเรียน เพื่อเป็นทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต่อไป

องค์การอนามัยโลก (WHO ๑๙๙๗: ๑๗) กล่าวว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนามนุษย์ในสังคมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

๑. ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน วัยรุ่นจำนวนมากมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ การตั้งครมภ์ในวัยรุ่น การกระทำความผิด

๒. ความสำคัญต่อสังคม ด้วยเหตุที่ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้า ทางสังคม โดยเฉพาะในเด็กและวัยรุ่นจำเป็นต้องมีความสามารถในการดำรงชีวิตทั้งภายนอกและภายในครอบครัวอย่างเหมาะสม

๓. ความสำคัญต่อการศึกษา ผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ออกคำสั่ง ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญกับเพื่อน ดังนั้นการเรียนการสอน ควรกระตุ้น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบคิดเอง แก้ไขปัญหาเอง

๒.๒. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะอาชีพ

๒.๒.๑ ความหมายของทักษะอาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการทักษะอาชีพ ความหมายของทักษะอาชีพ อาชีพเป็นการทำมาหากินที่เกิดจากกิจกรรมหรือบริการใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ ซึ่งเป็นงานประจำที่สุจริต ไม่ผิด

ศีลธรรม คำว่า “อาชีพ” หมายถึงความสามารถในการปรับ พฤติกรรม เพื่อการเรียนรู้งานอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การทำงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง คำดังกล่าวปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวดที่ ๔ มาตรา ๒๓ (๕) ตรง กับคำว่า “ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข”

๑.) ความหมายของทักษะ (Skill)

สายเพ็ญ บุญทองแก้ว (๒๕๖๓, น. ๒๔) กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ในการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการฝึกฝนหรือการกระทำหรือการปฏิบัติบ่อยๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๙, น. ๑๖๒) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ อธิบายว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญหรือความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่าง หนึ่ง

สรุปได้ว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการกระทำหรือ ปฏิบัติการซึ่ง เกิดจากการฝึกฝน หรือกระทำบ่อยๆ

๒.) ความหมายของอาชีพ

นงนุช ชมภูเทพ (๒๕๖๐, น. ๒๖) กล่าวว่า งานอาชีพ คือ ภาระหน้าที่ที่มนุษย์ต้องทำ เป็น ประจำ ด้วยความถนัดความสนใจ ความรู้ ความสามารถ การฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ

กัญญภัทร จำปาทอง (๒๕๕๘, น. ๑๑) อาชีพ หมายถึง การทำงานอย่างเป็นประจำ เพื่อมี รายได้มาเลี้ยงตนเอง

สรุปได้ว่าอาชีพ หมายถึง ภารกิจการทำงานเป็นประจำ สร้างผลตอบแทนเป็นรายได้ เพื่อมา เลี้ยงชีพตนเอง เพื่อการดำรงชีพ

“ทักษะอาชีพ” หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดจากการ ปฏิบัติ บ่อยๆ ในการประกอบอาชีพ เป็นงานที่พึงประสงค์ต่อสังคมและก่อให้เกิดรายได้เพื่อมาเลี้ยง ชีพตนเอง

๒.๒.๒ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๑ : ๒๓) การเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษาจำเป็นต้อง เริ่ม ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคำนึงถึงพัฒนาการและความพร้อม ของแต่ละช่วงวัยของนักเรียน ดังนี้

ระดับปฐมวัย : เตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุข และ เหมาะสมตามวัยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ประหยัด พอเพียง รวมถึง มีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง บุคคลและสภาพแวดล้อม รวมทั้งอาชีพของคนในชุมชนสร้าง ความร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองของเด็กเกี่ยวกับอาชีพผ่าน ประสบการณ์ตามช่วงวัยของนักเรียน เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติในอาชีพตามแบบบุคคลในครอบครัว หรือในโรงเรียน เป็นต้น

ระดับประถมศึกษา : เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียน รู้จักอาชีพ และเห็นความสำคัญของอาชีพ (Career Awareness) ทั้งอาชีพของครอบครัว อาชีพใน ชุมชน อาชีพในท้องถิ่น อาชีพภายในประเทศและอาชีพนานาชาติ รวมทั้งการแนะนำอาชีพ หรือ ปฐมนิเทศอาชีพ (Career Orientation) ให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงาน รู้จักใช้ เครื่องมือง่าย ๆ ในการทำงาน และสามารถทำงานด้วยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อนได้ สร้างเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานที่พึงประสงค์ทำงาน ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ ขยัน อดทน ซื่อสัตย์

ประหยัด อดออม รวมถึงใช้พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างประหยัด คุ่มค่า และ
 ถูกวิธีเพื่อเป็นพื้นฐานสู่การเรียนรู้อาชีพ และการฝึกทักษะอาชีพในระดับที่สูงขึ้น

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่เปิดโอกาสให้
 นักเรียนรู้จักตนเอง ค้นพบตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพ หรือออกไป
 ประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต โดยผ่านการสำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ของตนเอง
 (Career Exploration) เรียนรู้ความแตกต่างของอาชีพ และค้นหาความต้องการของตนเอง เพื่อเป็น
 แนวทางในการเลือกอาชีพ ที่เหมาะสม นักเรียนได้รับประสบการณ์ฝึกทักษะ และเตรียม คุณลักษณะ
 ที่จำเป็นของอาชีพต่าง ๆ อย่างหลากหลาย สามารถวางแผนการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ตอน
 ปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ หรือเรียนควบคู่ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ (ระบบทวิศึกษา) และ
 เชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมายหรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อก็สามารถ
 นำทักษะอาชีพที่ตกผลึกในตัวนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไป

อนุชา โสมาบุตร (๒๕๕๖) องค์ประกอบของทักษะชีวิตและงานอาชีพ (Life and Career
 Skills) ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability)
- ๒) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction)
- ๓) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills)
- ๔) การเพิ่มผลผลิตและการรับผิดชอบ (Productivity and Accountability)
- ๕) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility)

๑.๔ ความสำคัญของทักษะอาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาด้านสามัญศึกษาและ
 อาชีวศึกษาในสัดส่วน ๕๐ : ๕๐ เพื่อต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อนักเรียน
 เรียนจบแล้วสามารถมีงานทำ ทันทีที่ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการลดช่องว่างและความ
 ต่างกันของบุคคลในสังคมเพื่อพัฒนาประชากรในวัยเรียนด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้
 ครอบคลุมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๑,
 ม.ป.ป. :๑-๔)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.จรีลักษณ์ รัตนาพันธ์(๒๕๕๗ : ออนไลน์) ได้กล่าวว่าการมี อาชีพ
 เป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบัน เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อ เลี้ยงชีพ
 ตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการ ซึ่งสนองต่อความต้องการของ
 ผู้บริโภคและที่สำคัญคืออาชีพมีความสำคัญ ต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติความสำคัญ ของอาชีพจึง
 เป็นพื้นฐานเพื่อสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจชุมชนส่งผลถึงความ เจริญก้าวหน้าของ
 ประเทศชาติ

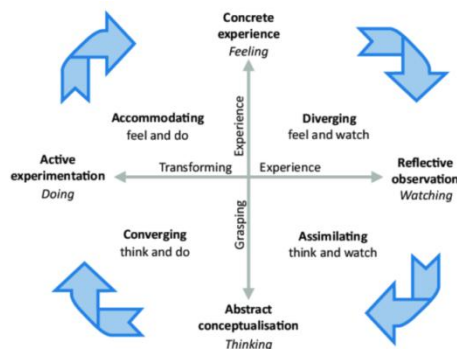
๒.๓ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Experiential Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Experiential Learning Theory) ของ Kolb
 (๑๙๘๔) เป็นหนึ่งในทฤษฎีสำคัญที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์จริงของผู้เรียนเป็นหัวใจหลักของ
 กระบวนการเรียนรู้ โดย Kolb ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากนักทฤษฎีรุ่นก่อนหลายคน เช่น John
 Dewey, Jean Piaget และ Kurt Lewin ซึ่งต่างก็เชื่อว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์
 ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และเกิดจากการมีส่วนร่วมในประสบการณ์จริงมากกว่าการถ่ายทอด
 ข้อมูลเพียงฝ่ายเดียว Kolb ได้สังเคราะห์แนวคิดเหล่านี้และพัฒนาเป็นวงจรการเรียนรู้ที่เรียกว่า

Kolb's Experiential Learning Cycle ซึ่งประกอบด้วยสี่ขั้นตอน ได้แก่ Concrete Experience (CE), Reflective Observation (RO), Abstract Conceptualization (AC) และ Active Experimentation (AE) โดยผู้เรียนจะเริ่มจากการเผชิญกับประสบการณ์ตรง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์จริง การทำกิจกรรม การแก้ปัญหา หรือการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งถือเป็น การเรียนรู้ในระดับที่มีการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จากนั้น ผู้เรียนจะสะท้อนกลับถึงสิ่งที่เกิดขึ้นผ่าน กระบวนการคิด วิเคราะห์ และวิพากษ์ตนเองในขั้นตอนของ Reflective Observation เช่น การตั้งคำถามว่า "เกิดอะไรขึ้น?" "เรารู้สึกอย่างไร?" หรือ "สิ่งใดทำให้เกิดผลลัพธ์แบบนั้น?" ซึ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการทบทวนเชิงลึกและเห็นความเชื่อมโยงของประสบการณ์กับพฤติกรรมของตนเอง เมื่อผู้เรียนสะท้อนและเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอน Abstract Conceptualization ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับเข้ากับแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีที่มีอยู่ เช่น การสรุป บทเรียน การตั้งสมมติฐาน หรือการสร้างแบบจำลองทางความคิด เพื่ออธิบายพฤติกรรมหรือ เหตุการณ์ที่เผชิญมาในขั้นต้น และในที่สุดผู้เรียนจะนำความรู้หรือแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ไป ทดลองใช้จริงในสถานการณ์ใหม่ผ่านขั้นตอน Active Experimentation เพื่อทดสอบว่าสิ่งที่ตนเข้าใจ หรือเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้จริงมีประสิทธิภาพหรือไม่ และหากได้ผลลัพธ์ใหม่ที่แตกต่างไปจาก เดิมก็สามารถกลับเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้รอบใหม่ได้อีกครั้ง จึงถือเป็นวงจรการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ไม่ตายตัว และยืดหยุ่นตามบริบท

จุดเด่นของทฤษฎีนี้คือการเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็น “ผู้ลงมือทำ” และ “ผู้สะท้อน ความคิด” ซึ่งต่างจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดจากครูสู่ศิษย์แบบทางเดียว การเรียนรู้แบบ Experiential Learning ไม่ได้เน้นเพียงการจำแนกข้อมูลหรือท่องจำความรู้เท่านั้น แต่เน้นการเปลี่ยนแปลงของความเข้าใจ พฤติกรรม และทัศนคติผ่านการมีประสบการณ์ร่วม ทฤษฎีนี้ จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skills) เนื่องจากทักษะชีวิตไม่ได้เป็นเพียงความรู้ ที่รับรู้ได้ผ่านการบรรยายหรือการอ่าน แต่ต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติ การพบเจอสถานการณ์จริง และการฝึกฝนซ้ำหลายครั้ง เช่น การพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพมาก ขึ้นเมื่อเขาได้เผชิญกับสถานการณ์ที่กระตุ้นอารมณ์ และสามารถสะท้อนกลับถึงวิธีการตอบสนองของ ตน รวมถึงนำบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเรียนรู้ แบบนี้ยังช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีวิจรรณญาณ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งล้วนเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะในยุค ที่ผู้เรียนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม และอารมณ์ ทฤษฎีนี้ จึงได้รับความนิยมอย่างมากในแวดวงการศึกษา การฝึกอบรมครู การแนะแนวอาชีพ และการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรต่าง ๆ โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น โครงการบริการชุมชน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง (Simulation) หรือการเรียนรู้ผ่านเกมการศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่าง แท้จริง

โดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติของ Kolb (๑๙๘๔) เป็นแนวคิดที่มองว่า “ประสบการณ์” คือรากฐานของการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่แท้จริงจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สะท้อน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และทดลองสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง วงจรการเรียนรู้ของ Kolb จึงไม่ เพียงแต่เป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ทักษะชีวิตของผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในยุคสมัยที่ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และปรับตัว มีความสำคัญมากกว่าการจดจำเนื้อหาตามตำราเพียงอย่างเดียว

อ้างอิง :

Kolb, D. A. (๑๙๘๔). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

๔. วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA Cycle หรือ Deming Cycle)

วงจรคุณภาพเดมมิง หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า PDCA Cycle เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากแนวคิดด้านการบริหารคุณภาพของ ดร. วิลเลียม เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) ซึ่งได้รับอิทธิพลบางส่วนจากงานของ วอลเตอร์ เอ. ชูฮาร์ต (Walter A. Shewhart) แห่ง Bell Laboratories โดยในช่วงแรกเดมมิงเรียกวงจรนี้ว่า Shewhart Cycle หรือ Plan-Do-Check-Act Cycle และต่อมาได้กลายเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในระบบบริหารคุณภาพ (Total Quality Management: TQM) ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก โดยเฉพาะในภาคการผลิต อุตสาหกรรม และต่อมาได้ประยุกต์ใช้ในภาคการศึกษาและการบริหารองค์กรอย่างกว้างขวาง

วงจร PDCA เป็นกระบวนการบริหารแบบวนซ้ำ (iterative process) ที่ใช้ในการควบคุมคุณภาพ ปรับปรุงกระบวนการ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ Plan (วางแผน), Do (ลงมือทำ), Check (ตรวจสอบ) และ Act (ปรับปรุง/ดำเนินการแก้ไข) ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนแรกคือ Plan (วางแผน) เป็นการกำหนดเป้าหมาย ระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และวางแผนการดำเนินการหรือแนวทางการปรับปรุงที่ชัดเจน โดยจะต้องใช้ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ เช่น การวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในหน่วยงาน หรือการกำหนดมาตรฐานใหม่ในการทำงาน การวางแผนในขั้นตอนนี้จะต้องมีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับขั้นตอนถัดไป

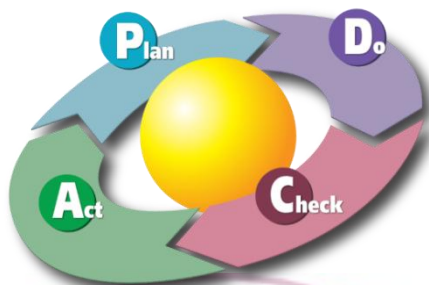
ขั้นตอนที่สองคือ Do (ลงมือทำ) เป็นการนำแผนที่ได้วางไว้ในขั้นตอนแรกไปทดลองปฏิบัติจริง โดยอาจเริ่มจากการทดลองในขนาดเล็กก่อน เพื่อให้สามารถควบคุมตัวแปรและประเมินผลเบื้องต้นได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ในขั้นตอน Do ควรมีการเก็บข้อมูลในระหว่างดำเนินการเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่สามคือ Check (ตรวจสอบ) เป็นการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และประเมินผลของการดำเนินการที่ได้ทดลองทำไปในขั้นตอน Do ว่ามีผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลเชิงสถิติ รายงาน หรือผลตอบรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หากผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ก็จะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุเพิ่มเติมเพื่อปรับแผนใหม่ ส่วนกรณีที่ประสบผลสำเร็จควรพิจารณาถึงความเหมาะสมในการขยายผล

ขั้นตอนสุดท้ายคือ Act (ปรับปรุง/ดำเนินการแก้ไข) หากการดำเนินการประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดทำมาตรฐานใหม่ให้เป็นระบบงานถาวรหรือเป็นแนวปฏิบัติ

ที่ชัดเจนในองค์กร แต่หากไม่สำเร็จจะต้องใช้ข้อมูลจากขั้นตอน Check มาเป็นแนวทางในการวางแผนรอบใหม่ เรียกได้ว่า PDCA เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยการหมุนเวียนในแต่ละรอบจะยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป วงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารงานและพัฒนาคุณภาพที่เน้นการวางแผน การลงมือทำ การประเมินผล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ ปรับเปลี่ยนตนเองตามสถานการณ์ และพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้ในระยะยาว

อ้างอิง :

Deming, W. E. (๑๙๘๖). *Out of the Crisis*. Cambridge, MA: MIT Press.

Imai, M. (๑๙๘๖). *Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success*. New York: McGraw-Hill.

๕ การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา (Strategic Management in Education)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ในบริบทของการศึกษา คือกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาใช้เพื่อกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การบริหารเชิงกลยุทธ์ไม่ใช่เพียงแค่การวางแผนหรือควบคุม แต่เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน การกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบท ไปจนถึงการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจริงและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่องในยุคที่การศึกษาเผชิญกับความท้าทายอย่างมาก ทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้เรียนที่เปลี่ยนไป ความคาดหวังของผู้ปกครองและสังคม รวมถึงนโยบายของรัฐที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบเดิมซึ่งมักเป็นการจัดการแบบตอบสนองหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า อาจไม่เพียงพอที่จะสร้างคุณภาพทางการศึกษาอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถคาดการณ์อนาคต วางแนวทางการดำเนินงานระยะยาว และปรับตัวได้อย่างมีระบบ โดยไม่สูญเสียจุดเน้นของคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) ขั้นการดำเนินกลยุทธ์ (Strategy Implementation) และขั้นการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) ในขั้นแรกคือการกำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ศักยภาพของครู บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร สภาพนักเรียน นโยบายของกระทรวง รวมถึงแนวโน้มของสังคมและเทคโนโลยี โดยสามารถใช้เครื่องมือ เช่น การวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) หรือ TOWS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสม จากนั้นจึงกำหนด

วิสัยทัศน์ (Vision) ซึ่งเป็นภาพอนาคตของโรงเรียน พันธกิจ (Mission) ที่แสดงจุดมุ่งหมายหลัก และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Goals) ที่สามารถวัดผลได้ในระยะกลางถึงยาว

เมื่อกำหนดกลยุทธ์แล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแผนให้เป็นผลสัมฤทธิ์ โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสถานศึกษา ได้แก่ คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน กระบวนการนี้ต้องครอบคลุมถึงการออกแบบ แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การมอบหมายหน้าที่ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การบริหารชั้นเรียน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนกลยุทธ์ เช่น การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อดิจิทัล การพัฒนาหลักสูตรเชิงบูรณาการ หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สุดท้าย คือขั้นการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้ระบบการประเมินที่มีตัวชี้วัดชัดเจน เช่น ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู หรืออัตราการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ หากพบข้อบกพร่องหรือผลลัพธ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนใหม่ในรอบต่อไป ซึ่งถือเป็นการพัฒนาแบบต่อเนื่อง (Continuous Improvement) และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักการของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา ยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เช่น การนำนโยบาย "การจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง" มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณภาพ หรือการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ให้แก่ผู้เรียน ผ่านการออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทั้งนี้ ความสำเร็จของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำทางการศึกษาในการสื่อสารกลยุทธ์ให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน การสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน และการจัดระบบติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา คือการนำแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ที่มุ่งผลลัพธ์ระยะยาว มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน การวางแผนอย่างมีทิศทาง การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินผลที่ต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาไม่เพียงแต่เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ แต่เป็นองค์กรที่เรียนรู้ ปรับตัว และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

อ้างอิง :

David, F. R. (๒๐๑๗). *Strategic Management: Concepts and Cases*. Pearson.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๒). *การบริหารจัดการศึกษาเชิงกลยุทธ์เพื่อคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: สกศ.

วรารณณ์ วุฒิพรปรีชา. (๒๕๖๐). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษายุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๖. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา (Participatory Management in Education)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นแนวคิดการบริหารที่ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในองค์กร เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน หรือการประเมินผล โดยมีพื้นฐานอยู่บนหลักการของ “ประชาธิปไตยในการบริหาร” และ “การกระจายอำนาจ” เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม (Sense of Ownership) ส่งเสริมความโปร่งใส ความ

รับผิดชอบร่วมกัน และสร้างพลังในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน สำหรับสถานศึกษาแล้ว การบริหารแบบมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการยุคใหม่ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไม่เพียงเป็นการกระจายอำนาจจากผู้บริหารสู่ครูหรือบุคลากรเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างกลไกที่เอื้อให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจในกิจกรรมหรือโครงการ การช่วยกำหนดนโยบาย หรือแม้แต่วางแผนพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเกิดจากความต้องการจริงของผู้เรียนและสังคมรอบด้าน แนวคิดนี้จึงเชื่อมโยงกับปรัชญาการศึกษาแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Education) และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (Community-based Education) ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

นักวิชาการด้านการบริหารหลายท่านได้เสนอแนวคิดสนับสนุนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น Likert (๑๙๖๗) ได้กล่าวถึง “ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Group System)” ซึ่งถือว่าเป็นระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจและการทำงานร่วมกันอย่างมีพลัง ขณะที่ Sergiovanni (๑๙๙๑) ก็เสนอแนวคิด “ผู้นำแบบส่งเสริมคุณธรรม” (Moral Leadership) ซึ่งสนับสนุนให้ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำที่สร้างเครือข่ายและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางวิชาการและการพัฒนาสถานศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอนและแนวทางดำเนินการที่สามารถสรุปได้ว่าเป็นระบบได้แก่ การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น การร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ การเสนอแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ และการร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างรูปธรรมที่สามารถพบได้ เช่น การจัดเวทีประชาคมการศึกษา การประชุมร่วมระหว่างครูกับผู้ปกครอง การตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือการดำเนินโครงการที่ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา คือการจัดการองค์กรที่เปิดกว้าง โปร่งใส ยึดหลักประชาธิปไตย และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร ส่งเสริมความร่วมมือในองค์กร และพัฒนาโรงเรียนให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะในยุคที่การศึกษาไม่ได้เป็นเพียงหน้าที่ของโรงเรียน แต่เป็นพันธกิจของทุกภาคส่วนในสังคม

อ้างอิง:

Sergiovanni, T. J. (๑๙๙๑). *Moral Leadership: Getting to the Heart of School Improvement*. San Francisco: Jossey-Bass.

Likert, R. (๑๙๖๗). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรพินท์ ไชยศิริ (๒๕๖๔ :) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวที่ออกแบบให้ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจตนเอง ทดลองบทบาทในโลกอาชีพ และวางแผนอนาคต ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะสำคัญในการวางแผนอาชีพการจัดการทรัพยากร และการพัฒนาทักษะสื่อสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะอาชีพในศตวรรษที่ ๒๑

วรรณิ ทองสวัสดิ์ (๒๕๖๓) ได้ศึกษาเรื่อง: ผลของโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตช่วยให้นักเรียนมีทักษะการเผชิญปัญหาที่เหมาะสมมากขึ้น เช่น การคิดไตร่ตรอง การจัดการอารมณ์ และการแก้ไขปัญหาเชิงบวก ซึ่งช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงและเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้ชีวิต

สมศรี ศรีอ่อน (๒๕๖๒) ได้ศึกษาเรื่อง: การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้กิจกรรมบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและการสะท้อนตนเอง ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ดี โดยเฉพาะในด้านการควบคุมตนเอง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการตัดสินใจที่มีจริยธรรม

นพดล อินทร์เพ็ง (๒๕๖๑) ได้ศึกษาเรื่อง: การพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานจริง เช่น การวางแผน การทำงานเป็นทีม การคิดเชิงระบบ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนเป็นทักษะจำเป็นในโลกอาชีพยุคใหม่

จิราพร รัตนศักดิ์ชัย (๒๕๖๐) ได้ศึกษาเรื่อง: ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นงานวิจัยนี้พบว่า การจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การจำลองสถานการณ์ การอภิปรายกลุ่ม และการเรียนรู้จากกรณีศึกษา มีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการคิดวิเคราะห์และการควบคุมอารมณ์

OECD (๒๐๒๐) ได้ศึกษาเรื่อง: The Future of Education and Skills – OECD Education ๒๐๓๐ Framework งานวิจัยนี้พบว่า ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เช่น การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสามารถในการปรับตัว การร่วมมือ และความยืดหยุ่นเชิงจริยธรรม จะกลายเป็นแกนกลางของระบบการศึกษาในอนาคต เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ได้อย่างมีคุณภาพ

UNESCO (๒๐๑๗) ได้ศึกษาเรื่อง: Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives องค์การยูเนสโกเสนอว่าทักษะชีวิต เช่น การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การมีความรับผิดชอบต่อสังคม การทำงานร่วมกัน และการจัดการตนเอง เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ในยุคที่เน้นความยั่งยืน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาทั่วโลกออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะเหล่านี้

WHO (๑๙๙๗) ได้ศึกษาเรื่อง: Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools องค์การอนามัยโลกได้กำหนดทักษะชีวิต ๑๐ ประการที่ควรส่งเสริมในเด็กและเยาวชน เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การเผชิญกับความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพ โดยชี้ว่าโรงเรียนควรบูรณาการทักษะชีวิตเข้ากับหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดี

๓. การออกแบบแนวทางการพัฒนา

จากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย และกระบวนการ PLC ในโรงเรียนเอ็นทีระดับบ้านหมากแข้ง พบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกระบวนการที่มีความเป็นระบบ ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ และมีความเชื่อมโยงกับบริบทของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน และโลกอาชีพ โดยเฉพาะในยุคที่การศึกษาต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม แนวทางการ

พัฒนาดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ผ่านรูปแบบ SIRA Model ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) Strategy ๒) Integration ๓) Resource และ ๔) Apply & Assess ดังนี้:

๑. S - Strategy (การบริหารเชิงกลยุทธ์)

วางแผนพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนในเชิงกลยุทธ์โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis และจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบใน ๖ ขั้นตอน ได้แก่

๑. การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบรอบด้าน
๒. การกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
๓. การจัดทำแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๔. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
๕. การสื่อสารและถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติในทุกระดับ
๖. การติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒. I - Integration (การบูรณาการ)

บูรณาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมนักเรียน โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็น “เจ้าของการเรียนรู้” และเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้สามารถบูรณาการได้ใน ๕ มิติหลักของทักษะ ได้แก่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน ชุมนุมที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกเองตามความถนัด การบูรณาการทักษะ ๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมแนะแนว ชุมนุมเสมารักษ์ กิจกรรมสภานักเรียน ๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านกิจกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน Active learning โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Best Learning) ใช้เกมเป็นฐาน (Game Best Learning) ใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Best Learning) และการใช้ชุมชนเป็นฐาน (community Best Learning) ชุมนุมอ่านออกเขียนได้ ชุมนุม Pisa ๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ชุมนุมกีฬา ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย (ผีตาโขน) ๔. การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น กิจกรรมจิตอาสา ชุมนุมมัคคุเทศก์น้อย โครงการสัมพันธ์ชุมชนบ้านวัด ๕.) ทักษะอาชีพ ผ่านกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงฐานการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การปลูกผักในโรงเรือน การปลูกผักอินทรีย์ เลี้ยงปลา กบ ยางพารา และโครงการอาชีพ แปรรูปอาหาร การทอผ้า การทำหน้ากากผีตาโขน บูรณาการความรู้หลากหลายศาสตร์ เช่น STEM, อาชีพในท้องถิ่น, เทคโนโลยี, soft skills เป็นต้น

๓. R - Resource (การใช้ทรัพยากร)

ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากรจากชุมชนและภาคีเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเข้าถึงทรัพยากรและเครือข่ายความรู้ต่าง ๆ โดยเน้นแนวคิด Child-Centered ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของแต่ละคน เช่น

- การเชิญวิทยากรจากวิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย เกษตรอำเภอ ทหาร ตำรวจ หรือปราชญ์ชุมชน
- ความร่วมมือกับชมรมภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปกครอง
- การใช้สถานที่จริงในชุมชนเป็นห้องเรียน เช่น วัด ตลาด ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ฯลฯ

๔. A - Apply & Assess (ประยุกต์ใช้และประเมินผล)

ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ **ประยุกต์ใช้** ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในสถานการณ์จริง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบ **Active Learning** เช่น โครงการ (PBL), Workshop, กิจกรรมลงพื้นที่จริง, และสถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ การวางแผน การสื่อสาร และการแก้ปัญหา จากนั้นประเมินผลลัพธ์ของการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น:

- แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
- การนำเสนอผลงาน (Presentation)
- การประเมินตนเอง (Self-assessment)
- การประเมินโดยเพื่อน (Peer assessment)
- ผลงานเชิงประจักษ์ (Authentic Performance)

กระบวนการประเมินควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเน้นการให้ ข้อมูลย้อนกลับเชิงพัฒนา (Formative Feedback) เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนรู้ในระยะยาว

๔. การมีส่วนร่วมในการพัฒนา

โรงเรียนเอ็นซีระบ้านหมากแข้งผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการที่ปรึกษา ทหารชุดพัฒนาอุทยานเทิดพระเกียรติบ้านหมากแข้ง ผู้ปกครอง รวมทั้งประชุมระดมความคิด (PLC) คณะครู และนักเรียนแกนนำสถานศึกษาเพื่อระดมความคิด พัฒนาการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความสนใจของผู้เรียน ด้วยนวัตกรรม SIRA Model เสนอรูปแบบ กิจกรรมและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันในการสร้างและปรับปรุงกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้กับผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๕. การนำไปใช้

โรงเรียนเอ็นซีระบ้านหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๓ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการประกอบอาชีพในบริบทของท้องถิ่น โดยได้นำแนวทาง SIRA Model มาใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยดำเนินการ

- ๑.) จัดทำแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ชัดเจน
- ๒.) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่าย
- ๓.) PLC ศึกษาราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถึงการนำนวัตกรรมไปใช้และร่วมกันพัฒนา

กิจกรรมที่สอดคล้อง

๔.) จัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการระบุงบประมาณในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม และมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

๕.) นิเทศติดตาม ให้ข้อเสนอแนะในการใช้นวัตกรรม จัดนิทรรศการผลงาน และประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับคณะครูในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายและในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

S – Strategy (การบริหารเชิงกลยุทธ์)

โรงเรียนดำเนินการวางแผนพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพโดยใช้ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนด้วย SWOT Analysis และนำผลที่ได้มาจัดทำแผนกลยุทธ์ภายใต้กรอบ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่

๑. การกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ

๒. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๓. การจัดทำแผนปฏิบัติการ
๔. การสื่อสารและถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ
๕. การติดตามและประเมินผล โดยใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง

I – Integration (การบูรณาการ)

โรงเรียนออกแบบการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมนักเรียนให้ บูรณาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในทุกระดับชั้น ผ่านกิจกรรมและชุมนุมหลากหลาย โดยให้นักเรียนเลือกตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตใน ๕ มิติ ได้แก่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน ชุมชนที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกเองตามความถนัด การบูรณาการทักษะ ๑.) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมแนะแนว ชุมชนเสมารักษ์ กิจกรรมสภานักเรียน ๒.) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน Active learning โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Best Learning) ใช้เกมเป็นฐาน (Game Best Learning) การใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity Best Learning) และการใช้ชุมชนเป็นฐาน (community Best Learning) ชุมชนอ่านออกเขียนได้ ชุมชน Pisa ๓.) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ชุมชนกีฬา ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย (ผีตาโขน) ๔.) การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น กิจกรรมจิตอาสา ชุมชนมัคคุเทศก์น้อย และ ๕.) ทักษะอาชีพ ผ่านกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงฐานการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การปลูกผักในโรงเรือน การปลูกผักอินทรีย์ เลี้ยงปลา กบ ยางพารา และโครงงานอาชีพ แปรรูปอาหาร บูรณาการความรู้หลากหลายศาสตร์ เช่น STEM, อาชีพในท้องถิ่น, เทคโนโลยี, soft skills เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เชิงบูรณาการและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

R – Resource (การใช้ทรัพยากร)

โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรอย่างหลากหลายจากทั้งภายในและภายนอก โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน เช่น วิทยาลัยการอาชีพด่านซ้าย, เกษตรอำเภอ, ตำรวจ, ทหาร, รวมถึง ชมรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อนำมาสนับสนุนกิจกรรมและฐานการเรียนรู้ทั้งในด้านวิชาการ อุปกรณ์ สถานที่ และองค์ความรู้ ทั้งนี้ยังคงยึดแนวคิด “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered)” โดยให้ผู้เรียนมีโอกาส แสดงความสามารถและเลือกเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง อย่างเต็มที่

A – Apply & Assess (การประยุกต์ใช้และการประเมินผล)

โรงเรียนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถ นำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (PBL), การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง, Workshop และการลงพื้นที่ในชุมชนจริง พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับลักษณะของทักษะ ได้แก่

- แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
- การนำเสนอผลงาน
- การประเมินตนเอง (Self-assessment)
- การประเมินโดยเพื่อน (Peer-assessment)
- การสังเกตพฤติกรรม และผลงานเชิงประจักษ์ (Authentic Assessment)

แนวทางการนำนวัตกรรมไปใช้

กระบวนการประเมินดังกล่าว ช่วยให้ครูสามารถสะท้อนผลการพัฒนาได้รอบด้าน และส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในการเรียนรู้ของตนเอง

๖. การประเมินและการปรับปรุง

การประเมินผลและการปรับปรุงเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการพัฒนาและจัดการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อมีการนำรูปแบบหรือโมเดลการพัฒนา เช่น SIRA Model มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน การประเมินที่ดีไม่เพียงแต่ชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่ยังสะท้อนถึงความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานและคุณภาพของกิจกรรมทั้งหมด เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการดำเนินการประเมินคุณภาพของนวัตกรรม ประเมินความพึงพอใจต่อนวัตกรรม สรุปรายงานผลการพัฒนาและนำผลการประเมินไปปรับปรุงเพื่อพัฒนา และเผยแพร่นวัตกรรม **ประเมินความพึงพอใจ** ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง โดยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ สำหรับ นักเรียน จำนวน ๑๐๒ คน ผู้ปกครอง จำนวน ๔๕ คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน ๓๒ คน เป็นรวม ๑๗๙ คนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามได้ดังนี้

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อพึงพอใจการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง ปรากฏผลดังตาราง N=๑๗๙

ความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model	\bar{x}	S.D.	แปลผล
๑. นวัตกรรมมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ	๔.๕๓	๐.๔๓	มากที่สุด
๒. กิจกรรมมีความน่าสนใจและเป็นไปได้ ทันสมัย	๔.๓๓	๐.๕๕	มาก
๓. นวัตกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและอาชีพ	๔.๖๑	๐.๒๔	มากที่สุด
๔. นวัตกรรมช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน	๔.๗๓	๐.๖๒	มากที่สุด
๕. นวัตกรรมความเหมาะสมของระยะเวลาดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม	๔.๖๒	๐.๔๖	มากที่สุด
๖. กิจกรรมที่ปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนสอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง	๔.๕๖	๐.๕๖	มากที่สุด
๗. กระบวนการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และการควบคุมความเสี่ยงของกิจกรรมงาน/ โครงการ	๔.๕๘	๐.๔๔	มากที่สุด
๘. นวัตกรรมมีการจกกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่สอดคล้องกับอาชีพในอนาคต	๔.๕๘	๐.๔๔	มากที่สุด
๙. ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ระบุไว้	๔.๕๕	๐.๕๔	มากที่สุด
๑๐. โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจในนวัตกรรมนี้	๔.๕๒	๐.๕๑	มากที่สุด
	๔.๕๘	๐.๔๔	มากที่สุด

จากตาราง ๒ ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการทำงานของผู้เรียน ด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง จำนวน ๑๗๙ คน พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการทำงานของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๘$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง ๒ ด้าน คือ นวัตกรรมช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน ($\bar{x} = ๔.๗๓$) นวัตกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและอาชีพ ($\bar{x} = ๔.๖๑$)

แบบประเมินคุณภาพของนวัตกรรม

องค์ประกอบที่ ๓ ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๑ ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา

สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศและผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาในระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียนจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานได้ครบถ้วนครอบคลุมการใช้งานและสารสนเทศที่จัดเก็บไว้ในรูปแบบดิจิทัล มีความถูกต้องสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โรงเรียนมีการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบการจัดเก็บผ่านระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้วยระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center : DMC) และปรับปรุงพัฒนาระบบให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงใช้รูปแบบการกำกับ ติดตามด้วยระบบออนไลน์ จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบทันสมัยทันต่อการใช้งานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริการและจัดการงานของสถานศึกษาและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอนได้เกิดประโยชน์คุ้มค่า และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ กิจกรรมในสถานศึกษาโดยวิธีการที่หลากหลายและน่าสนใจ มีผลงานปรากฏชัด

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๑๒	๘	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๘	๑๖	๑๖
ภาษาไทย	๑๑	๘	๗	๕	๙	๙	๑๐	๑๒	๑๐
คณิตศาสตร์	๑๑	๘	๗	๕	๑๐	๙	๙	๑๑	๑๐
วิทยาศาสตร์	๙	๘	๗	๗	๙	๘	๑๐	๑๑	๑๐
สังคมศึกษาฯ	๑๑	๗	๗	๕	๑๑	๑๒	๑๓	๙	๙
ประวัติศาสตร์	๑๑	๗	๗	๕	๑๐	๑๒	๑๐	๑๐	๙
สุขศึกษาฯ	๑๑	๘	๗	๖	๑๑	๑๑	๑๒	๑๒	๑๑
ศิลปะ	๑๑	๖	๗	๖	๑๑	๑๑	๑๒	๑๒	๑๑
การทำงานอาชีพ	๑๑	๘	๗	๗	๑๑	๑๑	๑๑	๑๐	๑๑
ภาษาต่างประเทศ	๑๐	๘	๖	๕	๑๐	๕	๙	๑๐	๙
รวมเฉลี่ย	๘๘.๘๘	๙๔.๔๔	๙๘.๕๒	๗๐.๘๓	๙๒.๙๒	๘๑.๔๘	๕๙.๒๕	๖๗.๓๖	๖๒.๕๐

ภาพที่ ๒๔ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป
โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๑๒	๘	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๘	๑๖	๑๖
๑. ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการ คิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	๑๒	๘	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๖	๑๔	๑๔
๒. ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา	๑๒	๘	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๖	๑๔	๑๔
รวมเฉลี่ย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๘๘.๘๘	๘๗.๕๐	๘๗.๕๐

ภาพที่ ๒๕ ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗

กลุ่มสาระ	ระดับชั้น								
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	ม.๑	ม.๒	ม.๓
จำนวนนักเรียน	๑๒	๘	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๘	๑๖	๑๖
๑ ความสามารถด้านการ สื่อสาร	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
๒.ความสามารถด้านการคิด	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
๓.ความสามารถในการ แก้ปัญหา	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
๔.ความสามารถในการใช้ ทักษะชีวิต	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
๕.ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
รวม	๑๒	๖	๗	๘	๑๑	๑๒	๑๓	๑๒	๑๐
เฉลี่ย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๘๘.๘๘	๘๗.๕๐	๘๗.๕๐

ภาพที่ ๒๖ ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗

จากตารางที่ ๒๔ - ๒๖ อธิบายได้ว่าค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๗ พบว่า

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป นักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗ มีค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๖๖ คือ ๕.๖๖

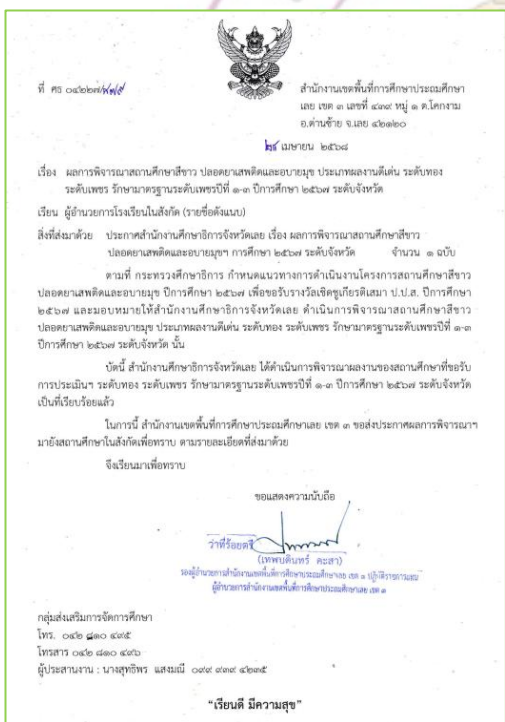
๒. ผลการประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป นักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗ มีค่าเฉลี่ย ระดับโรงเรียน สูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๖๖ คือ ๕.๕๕

๓. ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ได้ระดับ ๓ ขึ้นไป โรงเรียนเอ็นศิริระบ้านหมากแข้ง ปีการศึกษา ๒๕๖๗ มีค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๖๖ คือ ๕.๕๕

จากการดำเนินการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIRA Model ส่งผลให้สถานศึกษามีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศต่างๆ ดังนี้

๑. รางวัลสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประเภทผลงานดีเด่น ระดับเพชร ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จาก สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒. รางวัลสถานศึกษา IQA AWARD ระดับยอดเยี่ยม ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ชื่อ - สกุล (ผู้บริหาร)	ชื่อ - สกุล (ครูผู้รับผิดชอบ)	สังกัด
๒๑๙	โรงเรียนบ้านดงบ้านเหนือ	นางสาวณิชา แซ่ตั้งดี	นายธนา พงค์ช้าง	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๐	โรงเรียนบ้านศรีเมืองน้อย	นางสาววิภาวดี พนมดี	นางสาวเจนิลา เข็มทอง	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๑	โรงเรียนบ้านสามยอด	นางสาวนงนิจ คุ้มจำเริญ	นางสาวศศิมา บุญธรรม	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๒	โรงเรียนบ้านวัดสามัคคี	นายคุณุต ป่าสุราษฎร์	นางสาวจิราวรรณ บุญสะอาด	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๓	โรงเรียนบ้านวัดประจักษ์	นายวิวัฒน์ ไชยราช	นางปวีณา ชนมะกุล	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๔	โรงเรียนบ้านหนองหวายสามัคคี	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นางสาววิภาวดี ใจธรรมมา	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๕	โรงเรียนบ้านวังขี้เหล็ก	นายศักดิ์สิทธิ์ สารศิริ	นางสาววิภาวดี ใจธรรมมา	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๖	โรงเรียนบ้านทุ่งคำ	นายณัฐกฤตา สอนสุภาพ	นางสาวกมลรัตน์ สีหารักษ์	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๗	โรงเรียนบ้านดงกอก	นายสาคร สอนดี	นางเสาวฤทธิ์ สุขสูง	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๘	โรงเรียนบ้านศรีแสง	นายเงิน บุกรักษ์	นางสาวปาริชาติ ส่วนอำนวย	สพป.เลย เขต ๒
๒๒๙	โรงเรียนบ้านโคกสำราญไม่ไกล	นางสาวนิตา พุทธา	นางสุวิมล เหวลัดดี	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๐	โรงเรียนบ้านวังสว่างศรี	นางวิภาวดี ชัยบุญญา	นางเสาวฤทธิ์วรรณ คัญทอง	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๑	โรงเรียนบ้านหัวไร่	นายวิรัชชา หล่ออ่อน	นางสาวณิชาธิมา วิชัยรัมย์	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๒	โรงเรียนบ้านหนองสะอาด	นางบุญมาภรณ์ ชื่นนา	นายบุญพงศ์ ทองหล่อ	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๓	โรงเรียนบ้านหนอง	นายธีระศักดิ์ โสภะชัย	นางสาวนิลาวัลย์ แฉงจันทร์	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๔	โรงเรียนบ้านหนองน้ำขาว	นายวิชัย ใจดี	นางวิภาวดี สีเทียน	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๕	โรงเรียนบ้านหนอง	นางสาวกานดา กาละพันธ์	นางสมศรี เกษย์	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๖	โรงเรียนบ้านศรีเมือง	นายสาคร แก้วประกาย	นางสาวพรพรรณ แก้วทิศา	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๗	โรงเรียนบ้านศรีเมืองน้อย	นางวิภาวดี พงศ์	นางสาวพรพรรณ แก้วทิศา	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๘	โรงเรียนบ้านดง	นายสุวิทย์ สารกิจ	นายชัยภูมิ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๓๙	โรงเรียนบ้านหนองน้อย	วรัญญา ร.ค.น.เสนา	นางสาววิภาวดี สีเทียน	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๐	โรงเรียนบ้านแก่ง	นางสาววิภาวดี ใจธรรมมา	นางสาวกมล สอนสุข	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๑	โรงเรียนบ้านวัง	วรัญญา ร.ค.น.เสนา	นายบุญพงศ์ ชัยมงคล	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๒	โรงเรียนบ้านมี	นางสาวกมลมา อดอง	นางสาววิภาวดี สีเทียน	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๓	โรงเรียนบ้านหนองน้ำ	นางสาวณิชา ภาวดี	นายพิเชษฐ กุศลวิ	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๔	โรงเรียนบ้านกุด	นายชัชวาลย์ ชัยมงคล	นายวิภาวดี ใจธรรมมา	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๕	โรงเรียนบ้านวัง	นางสาววิภาวดี ใจธรรมมา	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๖	โรงเรียนบ้านแก่ง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๗	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๘	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๔๙	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๐	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๑	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๒	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๓	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๔	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๕	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๖	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๗	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๘	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๕๙	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๐	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๑	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๒	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๓	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๔	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒
๒๖๕	โรงเรียนบ้านดง	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	นายชัชวาลย์ พนมแก้ว	สพป.เลย เขต ๒

ภาพที่ ๒๗-๒๘ รางวัลสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ประเภทผลงานดีเด่น ระดับเพชร ปีการศึกษา ๒๕๖๗ จาก สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ภาพที่ ๓๓-๓๖ ครูผู้สอนนำนวัตกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของผู้เรียน SIRA Model มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active learning

ภาพที่ ๓๗-๓๘ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศและกิจกรรมในสถานศึกษาโดยการผ่านช่องทางเพจโรงเรียนเอ็นดีระบ้านหมากแข้ง

สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ในเขต ติดตาม และ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับนวัตกรรมการพัฒนา กำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการออกแบบและจัดการเรียนรู้ครอบคลุมรายวิชาที่ต้องการปรับ

ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กำหนดช่วงเวลาการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และประเมินผลตามปฏิทินการพัฒนานวัตกรรม และดำเนินการตามแผนงาน มีระบบนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินและนำผลการดำเนินงานไปวางแผนพัฒนา

ภาพที่ ๓๙ - ๔๐ การประชุมแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับนวัตกรรมผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการออกแบบและจัดการเรียนรู้ครอบคลุมรายวิชาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

ภาพที่ ๔๑ - ๔๒ สถานศึกษามีระบบนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินและนำผลการดำเนินงานไปวางแผนพัฒนา

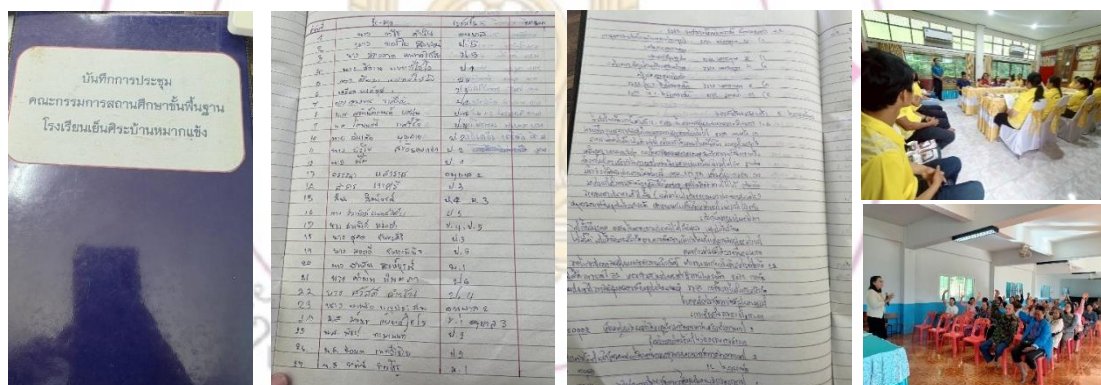

ภาพที่ ๔๓ - ๔๔ การดำเนินกิจกรรมชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ (ชุมชนมัคคุเทศก์น้อย แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ต่อ ดร.เกศทิพย์ ศุภวานิช รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการตรวจสอบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการประชุมคณะครูและบุคลากรโรงเรียนเย็นศิระ บ้านหมากแข้งในการวางแผนและพัฒนาตามกำหนดแผนงาน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการตรวจสอบและพัฒนา ภาคเรียนละ ๒ ครั้ง ทางโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เดือนละ ๑ ครั้ง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ คำแนะนำ อย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการพัฒนาโรงเรียนให้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

ภาพที่ ๔๕ - ๔๘ การประชุมคณะครูและบุคลากรโรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง เพื่อร่วมกันวางแผนและพัฒนาตามกำหนดแผนงานอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๔๙ - ๕๓ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการตรวจสอบและพัฒนา

รายงานผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (OMET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

โรงเรียนเย็นศิระบ้านหมากแข้ง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผู้จัดทำ	วิทยฐานะ	ชื่อผู้รับผิดชอบ
ศษ.๓ 1 7 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 2 7 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 3 4 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 4 3 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 5 15 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 6 11 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี
ศษ.๓ 7 15 มกราคม 2568	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี	นางสาว อรุณรัตน์ นามะณี

ภาพที่ ๕๔ - ๕๙ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมชุมชนวิชาชีพทางการเรียนรู้ PLC เดือนละ ๑ ครั้ง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ ๗๐ - ๗๑ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และได้รับรางวัลระดับเขตพื้นที่การศึกษาในด้านกิจกรรมทักษะชีวิต

๓.๒ ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

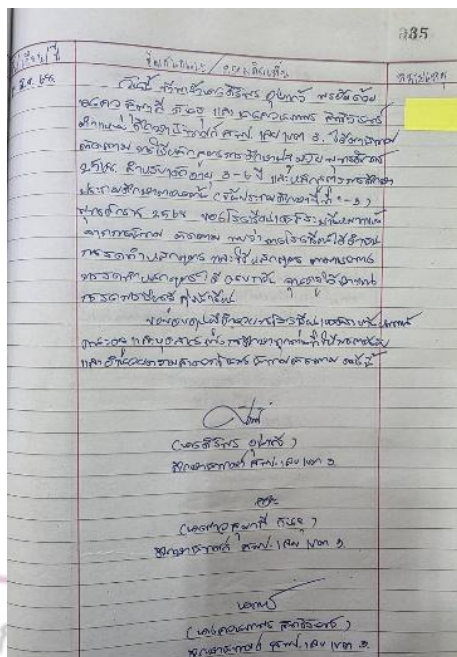
คณะครูนำผลวิเคราะห์ ผลการทดสอบ หรือผลการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ออกแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ตามเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา โดยใช้หลักการ เทคนิค การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรม มีแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์และผ่านการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้

ภาพที่ ๗๒ - ๗๔ คณะครูนำ ผลวิเคราะห์ ผลการทดสอบ ผลการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้

ปฏิบัติการออกนิเทศชั้นเรียนภายใน
ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

วันเดือนปี	เวลา	ระดับชั้น	รูปแบบการนิเทศชั้นเรียน
๒ กันยายน ๒๕๖๗	๐๙.๐๐ น.	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑. กิจกรรมการนิเทศ
	๐๙.๓๐ น.	มัธยมศึกษาปีที่ ๒	- นวัตกรรมในห้องเรียน
	๑๐.๐๐ น.	มัธยมศึกษาปีที่ ๑	- การสะท้อนข้อเขียนแห่งความสุข
	๑๐.๓๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๖	- สื่อ ป้ายนิเทศ วัสดุภายในชั้นเรียน
	๑๑.๐๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๕	๓. นิเทศแบบระบบ/ศึกษามาแบบว่า
	๑๑.๓๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๔	๔. สรุปผลรายงานผล
	๑๒.๐๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๓	
	๑๒.๓๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๒	
	๑๓.๐๐ น.	ประถมศึกษาปีที่ ๑	
	๑๕.๐๐ น.	อนุบาล	

ภาพที่ ๗๕ - ๗๗ การดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ตามเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

วันที่ เดือน พ.ศ.	ผู้ให้การนิเทศ	ผู้รับการนิเทศ	รูปแบบ
4 กันยายน 2567 08.30-09.30	1.นางกรรณิการ์ ภาวชื่น 2.น.ส.สุวิภา บุญประเสริฐ 3.นางอติฉะ กุศลศิริ	น.ส.จิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล	1. จัดกิจกรรมการนิเทศ เช่น - เทคนิควิธีการสอน (นวัตกรรม) - การสะท้อนข้อเขียน - การทำแผนพัฒนางาน - การเขียนแผนการสอน - การผลิตสื่อการเรียนการสอน - การใช้สื่อการสอน 2. เยี่ยมชั้นเรียน 3. นิเทศแบบระบบ/ศึกษามาแบบว่า 4. สรุป รายงานผล
4 กันยายน 2567 09.30-10.30	1.นางกรรณิการ์ ภาวชื่น 2.น.ส.จิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล 3.นางสาวพรทิพย์ วสุทัศน์	น.ส. ศิริพร สุขสวัสดิ์	
4 กันยายน 2567 10.30-11.30	1.นางกรรณิการ์ ภาวชื่น 2.น.ส.จิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล 3. นางสาวพรทิพย์ วสุทัศน์	น.ส. สุวิภา บุญประเสริฐ	
4 กันยายน 2567 12.30-13.30	1.นางกรรณิการ์ ภาวชื่น 2.น.ส.จิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล 3. นางสาวพรทิพย์ วสุทัศน์	น.ส.จิราพร ไกรผล	
4 กันยายน 2567 13.30-14.30	1.นางกรรณิการ์ ภาวชื่น 2.น.ส.จิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล 3. นางสาวพรทิพย์ วสุทัศน์	นางอติฉะ กุศลศิริ	

ที่	ชื่อ ครู/บุคลากร	กำหนดการสอน	วิเคราะห์แผน	แผน	วัด	ประเมินผล	สรุปผล	PA	การประเมิน
๑	นางอติฉะ กุศลศิริ	✓	✓	✓					
๒	นางอติฉะ กุศลศิริ	✓	✓	✓					
๓	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๔	นางสาวกรรณิการ์ ภาวชื่น	✓	✓	✓					
๕	นางสาวจิรา ศักดิ์เจริญชัยกุล	✓	✓	✓					
๖	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๗	นางสาวศิริพร สุขสวัสดิ์	✓	✓	✓					
๘	นายอติฉะ กุศลศิริ	✓	✓	✓					
๙	นางสาวจิราพร ไกรผล	✓	✓	✓					
๑๐	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๑๑	นางสาวอติฉะ กุศลศิริ	✓	✓	✓					
๑๒	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๑๓	นางสาวกรรณิการ์ ภาวชื่น	✓	✓	✓					
๑๔	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๑๕	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					
๑๖	นางสาวกรรณิการ์ ภาวชื่น	✓	✓	✓					
๑๗	นางสาวสุวิภา บุญประเสริฐ	✓	✓	✓					

ภาพที่ ๗๘ - ๘๑ แผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้

คณะครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้เทคโนโลยี และสารสนเทศประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีแผนการนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ นำผลการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๘๒ - ๘๔ คณะครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ Active learning

ภาพที่ ๘๕ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้ ๕ ขั้น (๕E)
ภาพที่ ๘๖ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรมเป็นฐาน (ABL)
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ ๘๗ - ๘๘ ใช้สื่อการเรียนรู้เทคโนโลยี และสารสนเทศประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพที่ ๘๙ - ๙๒ แผนการนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
นำผลการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

คณะครูออกแบบและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีมีคุณภาพสะดวกต่อการใช้ประกอบการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ได้สอดคล้องกับเป้าหมายและกิจกรรม
การเรียนรู้ มีการประเมินสื่อการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ เลือกใช้ ผลิตและพัฒนา
คุณภาพของสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของผู้เรียน นำเสนอการประเมินมาใช้ในการ
พัฒนาปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ภาพที่ ๙๓ - ๙๘ ผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

คณะครูร่วมกันเลือก วางแผน และออกแบบเครื่องมือวิธีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ สร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาการ และนำเครื่องมือไปใช้กำหนดเกณฑ์การประเมินได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง นำผลของการวัดและประเมินเพื่อออกแบบวางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวัด และประเมินผล นำเสนอต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับทราบพัฒนาการของ ผู้เรียน

ภาพที่ ๙๙ - ๑๐๔ คณะครูร่วมกัน เลือก สร้างสื่อการเรียนรู้ นำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓.๒ ผลที่เกิดกับผู้เรียน

นักเรียนโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง มีความรู้ความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนา มีทักษะความสามารถในการใช้นวัตกรรมเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนา มีคุณลักษณะ สมรรถนะ เจตคติ หรือความพึงใจในการใช้นวัตกรรมเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนา สามารถนำความรู้ ทักษะ สมรรถนะ เจตคติ และคุณลักษณะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสามารถนำความรู้ ทักษะ ไปเผยแพร่แก่ผู้ปกครอง ชุมชน อำเภอก็ได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
 ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
เด็กชายตริภพ บุญอาจ
 โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง
 ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดเดินฟิดาโยนน้อย
 ระดับประถมศึกษา
 งานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นฟิดาโยน ประจำปี 2567
 วันที่ 7 กรกฎาคม 2567 **ฟิดาโยน**
 ณ วัดโพธิ์ชัย อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย
 ขอให้มีความสุข ความสำเร็จสืบต่อไป

(นายกัมปนาท ศรีเชื้อ)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เลขที่ 2952/2567

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
 ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า
เด็กชายภควัฒน์ คำนิมิต
 โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง
 ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดเดินฟิดาโยนน้อย
 ระดับประถมศึกษา
 งานประเพณีบุญหลวง และการละเล่นฟิดาโยน ประจำปี 2567
 วันที่ 7 กรกฎาคม 2567 **ฟิดาโยน**
 ณ วัดโพธิ์ชัย อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย
 ขอให้มีความสุข ความสำเร็จสืบต่อไป

(นายกัมปนาท ศรีเชื้อ)
 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เลขที่ 2951/2567

ภาพที่ ๑๐๕ - ๑๑๒ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีสมรรถนะ คุณลักษณะ และมีความพึงพอใจในนวัตกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่แก่บุคคลอื่นๆ

๓.๔ การขยายผล

โรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ได้เผยแพร่ในเพจเฟซบุคโรงเรียนเอ็นศิริะบ้านหมากแข้ง ไลน์กลุ่ม ประชาสัมพันธ์จดหมายข่าว และขยายผลนวัตกรรมในระดับสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกกดะทอง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดนิทรรศการและการประชุมผู้บริหาร

ภาพที่ ๑๑๓ - ๑๑๘ การขยายผลนวัตกรรมในระดับสถานศึกษา หน่วยงานระหว่างหน่วยงาน และระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้

VTR นำเสนอ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๐). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๑). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิษฐา สุขทวี. (๒๕๖๒). **ทักษะชีวิตในยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราพร ธนศักดิ์ชัย. (๒๕๖๐). **การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนด้วยการเรียนรู้เชิงรุก**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงนุช ชมภูเทพ. (๒๕๖๐). **งานอาชีพและทักษะชีวิต**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นพดล อินทร์เพ็ง. (๒๕๖๑). **แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พัฒนพงศ์ ตันเจริญ. (๒๕๖๒). **จิตวิทยาพัฒนาการกับทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- วิระญา กิจรัตน์. (๒๕๖๐). **การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณิ ทองสวัสดิ์. (๒๕๖๓). **การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนในศตวรรษที่ ๒๑**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศรี ศรีอ่อน. (๒๕๖๒). **การส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สายเพ็ญ บุญทองแก้ว. (๒๕๖๓). **จิตวิทยากับการพัฒนาทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๑). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิต**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๒). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สุดารัตน์ พิมลรัตน์กานต์. (๒๕๕๘). **ทักษะชีวิตกับการพัฒนาเยาวชนไทยในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินท์ ไชยศิริ. (๒๕๖๔). **การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อความสำเร็จในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO). (๒๕๖๐). **การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: เป้าหมายการเรียนรู้**. แปลโดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.องค์การอนามัยโลก. (๒๕๔๐). **การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กและวัยรุ่นในโรงเรียน**. แปลโดยสำนักพัฒนาสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข.

**โรงเรียนเย็นศิริระบ้านหมากแข้ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต ๓
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**